

УДК 7.05:687.01

ПРОЯВИ РИС ПОСТАПОКАЛІПСИСУ В СУЧАСНИХ СТИЛЯХ ОДЯГУ

КОЛОСНІЧЕНКО Олена, КУДРЯВЦЕВА Надія,
СКРИПКА Альона, КОСТОЧКА Ганна
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна
3212793@gmail.com

Надано результати дослідження сутності постапокаліпсису, який у 80-х роках набуває пригломшливого руху та здійснює вплив на нашу моду і до сьогоднішнього дня. Метою дослідження став пошук особливостей стилю пост апокаліпсису як нового погляду в сучасному дизайні молодіжного одягу та його вплив на психологічний світогляд суспільства.

Ключові слова: постапокаліпсис, апокаліпсис, дизайн, епатажність, новизна, нетиповість.

ВСТУП

Постапокаліпсис, як один з найбільш епатажних напрямків у світовій культурі, виникає на основі наукової фантастики, яка базується на альтернативному кінці світу, виживанні, та, як наслідок, провокує початок нової епохи, для якої є характерними хаос, розруха, початок нового технологічного світу [1-6]. Під час активного впливу «ядерного жаху», коли світ стоїть перед обличчям цілковитого знищення, дизайнери та письменники, художники та режисери створюють основи для майбутньої трансформації – канонічні твори постапокаліптики, що формують власне бачення.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Актуальність обраної теми несе важливу ідейну тематику, оскільки проблемою дизайну усіх часів є пошук нових шляхів формоутворення. Постапокаліпсис, завдяки тематичній ідеї, багатоманітності формотворчих прийомів та наявності нестандартних елементів, диктує нові бачення канонів в сучасному дизайні [1-3]. Стиль щільно змішується з кіберпанком, як символом новітніх нанотехнологій та тотальної комп'ютеризації. Ще одним важливим фактором актуалізації обраної теми є той факт, що в сучасному мистецтві на передній план вийшов комплекс питань та проблем, що пов'язані із історичним існуванням людства в цілому. Своєрідна загубленість людства в просторах незбагненого всесвіту, відносна стислість існування людської цивілізації, вразливість людства до будь-яких видів природних і техногенних загроз, людська схильність до помилок – в

результаті призводить до страшних, кровопролитних наслідків – всі ці проблеми наразі є частиною поширеного, побутового знання. Саме тому, витвори мистецтва та дизайн-діяльності, де осмислюється долі та сенс людства в цілому, де постає питання виживання людини та збереження її особистого простору та права на самовираження, неминуче набувають актуальності.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Кінець світу є загальним культурним прототипом. Архетип апокаліпсису виник ще в архаїчній свідомості, що відображено в більшості світових релігій – він є одним з вихідних символічних образів [4-5]. У найбільш усередненому вигляді ці образи реалізуються у вигляді серії фіналістичних сюжетів, які прогнозують майбутнє і провокують жах – майбутнє настає раптово, що обумовлено рамками апокаліптичного сюжету. Зазвичай апокаліпсис представляється у вигляді остаточної битви між силами добра і зла, в результаті якої людство загине.

Незважаючи на розвиток технологій, стихійні лиха, як і раніше, представляють собою постійну загрозу життю людей. Сучасна людина сприймає природні катастрофи як щось незвичайне, що цілковито виходить за рамки повсякденності. При зіткненні із непередбачуваною стихією людина перестає бути володарем світу, втрачає відчуття контролю і можливість екстраполювати на світ свої сенси. Вектор катастрофізму також може змінювати свій фокус з природних катастроф в бік жаху людства перед самим собою – перед руйнівними силами, що приховано в особистості, в організаціях створених людьми, перед наслідками дій окремої особистості або групою людей. Тобто насправді – апокаліптичність заложено в самій людині, і аналіз небезпек, що постійно збільшуються створюють внутрішній конфлікт між бажанням тотального домінування та страхом знищення.

В сучасному житті свобода, незалежність та епатажність в зовнішньому вигляді, викликає всесвітній бум в моді і перевертає застаріле враження про неї. Похідний жанр твердої наукової фантастики – постапокаліпсис – просочився в суспільне життя в багатьох своїх зовнішніх проявах [2, 5]. Характерні йому образи та луки, що демонструвалися з екранів кінотеатрів із дією, що розгортається після якої-небудь глобальної катастрофи – перестали сприйматися фантастичними і недосяжними, а стали цілком звичними спостерігачи. І якщо героям блокбастерів залишалось вдягати лише те, що можна витягнути з-під руїн або зняти з убитого ворога, то в сучасному житті стиль постапокаліпсис є свідомим вибором споживача і виражається під гаслом – «чим гірше – тим краще!». Тепер стиль постапокаліпсис сприймається своєрідним правом на свободу та самовираження.

Головним джерелом натхнення є популярні апокаліптичні та пост-апокаліптичні фантастичні твори та кінострічки. Загальний настрій має своєрідні відтінки пустельності, самоти і жаху через картини покинутої зруйнованої техніки та будівель.

Одним з головних прикладів є племінна, альтернативна та шкіряста пустеля Mad Max, що містить трохи техніки. Події цього фільму відбуваються у недалекому майбутньому, де дорога стала способом існування і дала багатьом можливість проявляти свої найжорстокіші інстинкти (рис. 1).

Рис. 1. Приклади стилю постапокаліпсис

Постапокаліптичним називають також творчий стиль, що створює настрій пустельності, самоти і жаху через картини покинутої зруйнованої техніки та будівель. Постапокаліптичними можна назвати і образи місць «локальних катастроф» — наприклад, покинуті території, які у великій кількості залишилися на території Радянського Союзу після його розпаду — з напівзруйнованими будівлями, зарослими травою з іржавими остовами техніки і механізмів. В літературі до цієї гілки постапокаліпсису належать і образ «безлюдних просторів» Крапивіна, і «Зона» братів Стругацьких.

Апокаліптична мода синтезується з багатьох популярних альтернативних стилів:

- промисловий і самостійний вигляд Rivethead;
- футуристичну зброю та вікторіанські впливи Steampunk;
- стилі Mohawks та войовничий стиль Punk;
- футуристичні крої одягу із Cyberpunk та Cyber Goth тощо.

Незважаючи на суттєву схожість із речами в стилі Cyber Goth та Cyber Punk, за рахунок використання таких прийомів формоутворення як багат шаровість, асиметричність, використання безлічі накладних конструктивно-декоративних елементів – капюшонів, кишень та шарфів здебільшого чорного кольору та його відтінків, апокаліптичний стиль має власні особливості. Перелічені кібер-стили віддають перевагу синтетичним, ніби «пластиковим» тканинам, в той час як апокаліптична мода віддає перевагу цупким та міцним натуральним тканинам – шкіра, бавовна та вовна.

Аксесуари та взуття зазвичай масивні та з безліччю декоративних елементів – зашлюпок, люверсів, шипів, ланцюгів та блискавок тощо. Широко застосовуються такі аксесуари як джгути, реміні, стилізовані маски та протигази також з великою кількістю металу та шипів.

ВИСНОВКИ

В умовах постмодерністських проявів сучасного дизайну відбувається активне тиражування постапокаліптичних сюжетів, що у відповідь на запит популярної культури формують власний стиль. Змінена та трансформована реальність обумовила появу специфічної течії – кіберпанка, що зазвичай реалізовується гаслом «high tech, low life» - відомим, як критерій Дозуа. Постапокаліпсис як популярний стиль в одязі сформувався на тлі наукової фантастики продовж XIX- початку XX ст. та умовно може бути розділений на три основні етапи: 1) протопостапокаліпсис, що освоює нову художню сферу та експериментує з існуючими елементами інших жанрів та стилів; 2) канонічний постапокаліпсис, що розробляє та формує стійкі характерні риси; 3) сучасний постапокаліпсис, в якому характеристики канонічних творів поєднуються із елементами з одних із перших візуалізацій стилю на екрані, комбінуються, поєднуються та трансформуються, переосмислюються та навмисно стилізуються досягаючи ефекту нетиповості та епатажу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Moon H. The Post-Apocalyptic Turn: a Study of Contemporary Apocalyptic and Post-Apocalyptic Narrative: dis. ... of PhD / University of Wisconsin-Milwaukee. Milwaukee, 2014. 264 p.
2. Nazare J. Critical Carnival: Cyberpunk and the Postmodern Condition (al). New York: New York University, 2004. 560 p.
3. Санданов А. Б. Постапокаліптичний сюжет в американському кіно: історія розвитку і місце в сучасній кінематографі: дис. ... канд. мистецтвознавства. РГГУ. М., 2013. 166 с
4. Herzog D. Cold War Freud: Psychoanalysis in an Age of Catastrophes. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. 320 p.
5. Brantlinger P. Apocalypse 2001: What Happens after Posthistory? // University of Minnesota Press. Cultural Critique. 1998. №39. P. 59-83.
6. Шляпентох В. Э., Шубкин В. Н., Ядов В. А. Катастрофічне пізнання в сучасному світі в кінці XX ст. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/Katastr/.

KOLOSNIHENKO O., KUDRYAVTSEVA N., SKRYPKA A., KOSTOCHKA G.

MANIFESTATIONS OF POST-APOCALYPSE LYNX IN MODERN CLOTHING STYLES

The results of the study of the nature of the scientific material of the postocalypse are presented. The aim of the study was to search for features of the post-apocalypse style as new perspectives in contemporary youth clothing design, and its impact on the psychological outlook of society.

Key words: *post-apocalypse, apocalypse, design, epithet, novelty, atypicality.*